

DOCUMENT PROTEGIT PER LA LLICÈNCIA CREATIVE COMMONS

Marc Pont Fitó

2025

www.cienciessocialspirineu-marcpontfito@gmail.com

Reconeixement - NoComercial - CompartirIgual (by-nc-sa) o CC by-nc-sa: No es permet un ús comercial de l'obra original ni de les possibles obres derivades, la distribució de les quals s'ha de fer amb una llicència igual a la que regula l'obra original. Això no treu que la persona que té els drets la pugui utilitzar amb finalitats comercials, només s'aplica la restricció a la resta de persones.

CERDANYA, MEMÒRIA DELS 70

TALLÓ. FOTO: JOAN PEITX

Grup de Recerca
de Cerdanya

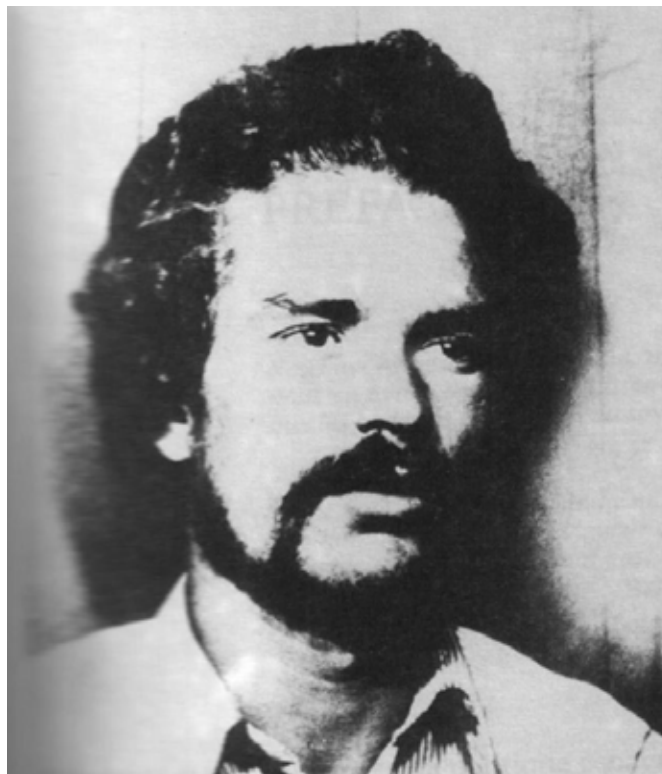

Diputació de Girona

El despertar d'aquell Bellver dels anys 70

MARC PONT

Els anys 70 són temps de canvi a tot el país. La Cerdanya i Bellver no són una excepció i viuran un període de renovacions tant en l'àmbit social i cultural com polític. En aquesta aproximació al Bellver dels anys setanta, farem un recorregut per la cronologia en què la societat civil organitzada viurà i serà partícip de tots aquests canvis de manera avançada a l'ajuntament, que no patirà canvis rellevants fins a les primeres eleccions democràtiques de 1979. La present investigació en gran part és fruit d'un treball de recerca fet l'any 2018 i, per tant, la informació que s'aporta està actualitzada en aquell moment. La recerca es divideix en dos grans blocs, un primer que repassa els moments històrics i canvis més importants a Bellver en l'àmbit social i cultural i un segon que, de manera gens deslligada a l'empenya de la societat civil, recull els principals passos de l'ajuntament en aquesta cronologia. La metodologia emprada es basa sobretot en recerca i documentació d'arxiu a la vegada que diverses entrevistes en profunditat a diferents actors socials i polítics de l'època com en Joan Pous, en Ramon Clot, la Montserrat Montané, l'Enric Tuset, el Joaquim Soler o l'Isidre Ribot.

Oriol Solé Sugranyes.
Font: Cooperativa
Integral Catalana.

L'EMPENTA DELS BELLVERENCS

La societat civil bellverenca viu els anys setanta del segle passat els primers símptomes d'alliberament de la dictadura. Aquests denotaran el trencament social amb la dictadura i s'anticiparan als canvis que envolten els ajuntaments franquistes uns anys més tard.

MIL: Moviment d'Alliberació Ibèrica

Cronològicament, un dels primers símptomes de ruptura amb el règim que trobem al poble és la irrupció del Moviment d'Alliberació Ibèrica (MIL). Es tracta d'una organització clandestina d'ideologia anarquista i antifranquista que va actuar durant els anys 70 a Espanya amb l'objectiu principal de combatre la dictadura de Franco i el sistema capitalista, defensant l'autonomia i l'autogestió dels pobles de la península Ibèrica. Mitjançant accions directes com sabotatges, propaganda clandestina i suport a presos polítics, va contribuir a la resistència contra el règim en els seus últims anys. Sorgia a Barcelona, l'any 1972 i dos dels seus principals actors van ser Salvador Puig Antich i Oriol Solé Sugranyes. L'organització es va autodissoldre el 1975.

Bellver va ser un dels pobles on es va patir dos d'aquests atracaments. Aquest fet segurament va molt relacionat amb el coneixement estratègic dels germans Solé Sugranyes del poble i la zona, ja que hi estiuejaven des de feia anys.

El primer atracament es va produir el 15 de setembre de 1972, quan tres components de l'organització entraven armats La Caixa de Pensions. Emportant-se una quantitat d'un milió de pessetes, els atracadors van fer cap a Barcelona. Un any després del primer atracament i en un difícil moment econòmic, els components del MIL planegen irrompre de nou La Caixa de Pensions. Tornen a atracar l'entitat robant una quantitat de diners més petita que l'última vegada, i després d'una persecució entre els caixers, els atracadors s'escapen, dirigint-se als dipòsits d'Urús. Els responsables se separen i l'endemà l'Oriol i un dels seus companys són detinguts a la Torre de Riu.

Més tard, l'Oriol i el seu company són ingressats a presó i, durant la fuga de Segòvia¹, és abatut per les forces de seguretat.

El cadàver d'Oriol Solé Sugranyes es troba el dia d'avui enterrat al cementiri municipal de Bor, nucli de Bellver on els germans estiuejaven de petits. Aquesta organització és una mostra més del tardofranquisme que es va viure donat que molts actors polítics i socials ja anticipaven una Transició enfront d'un feble i agònic règim franquista.

APLEC DE TALLÓ

El poble per davant l'ajuntament

Avancem fins a l'any 1974, concretament a l'Aplec de Talló d'aquell any. L'Aplec de Talló és una celebració pròpia de Bellver des de temps immemorials. En aquesta festa s'hi canten caramelles, es balla el Ballet de Talló i les corrandes i amb caràcter festiu es reparteix coca i moscatell per a tots els assistents. Celebrat cada Dilluns de Pasqua, l'Aplec de 1974 va ser un dels grans canvis del tardofranquisme on també es va demostrar un gran múscul del moviment social local.

Com explica Joan Pous, aquest ball cerdà s'estava perdent en temps de la dictadura franquista i els pocs músics que venien a tocar, tocaven d'oïda i sense pautes ni partitures. A banda, a part dels ballets de Talló, a l'Aplec també s'hi tocaven les corrandes, encara ballades amb "dansa americana". A conseqüència d'aquesta desorganització, uns quants veïns del poble, entre ells els que més endavant serien regidors de la primera legislatura, el mateix Joan Pous i Josep Maria Pons, van creure necessari recuperar tant els ballets com les corrandes de Talló. Va ser així com, l'any 1974, es van decidir a fer cap a "Cal Tonet Jaulera" per escoltar de nou les dues melodies: dels ballets i de les corrandes.

Amb les músiques, es van desplaçar a la Seu d'Urgell on, amb l'ajuda de mossèn Lluís Vives, van transcriure les cançons a la partitura i les van orquestrar. Amb tot, a l'Aplec li faltava una orquestra, o cobla, per la qual van demanar ajuda a l'Ajuntament amb l'alcalde Blasi al capdavant. Aquest es va negar rotundament a fer el pagament d'una orquestra per la festa.

Donada la negativa del consistori, es va decidir que es fabricarien unes cartolines amb una cinta amb la bandera catalana, i sota el lema "Aplec de Talló, la voluntat d'un poble", van vendre els recordatoris amb els di-

Font: Arxiu Municipal de Bellver.

1. Fuga multitudinària de presos de la presó de Segòvia el dia 5 d'abril de 1976.

ners dels quals més endavant es pagaria l'orquestra. També va ser a partir d'aquell moment que el poble es va agafar amb més ganes la festivitat i van augmentar considerablement el nombre de balladors. D'aquest fet també es conserva a l'arxiu municipal el programa de mà que s'editava a l'època, programa del qual s'ha extret la data d'aquesta reivindicació popular encara durant el franquisme.

Més tard, l'any 1976, la rellevància d'aquesta festivitat es feia notar a la revista comarcal "Rufaca" on Agustí Gallart redactava un article narrant l'Aplec de 1976. A l'article, també s'hi reflecteix com aquell any la comissió de l'aplec va repartir als participants unes octavetes on es demanava que "s'ajudés als immigrants a no sentir-se marginats de la comunitat on viuen, fita que només s'assolirà en una societat democràtica".

Font: Joaquim Soler.

Font: Núria Falomí Ginesta.

Un clam per l'estatut

L'any 1974, l'Aplec va ser una festivitat reivindicativa i d'unió. Igualment, l'any 1976 segons confirmen alguns testimonis, l'Aplec també es va utilitzar com a eina de reivindicació social i política. En aquest cas, els balladors que aplegava la festa reclamaven l'Estatut de Catalunya.

Tal com s'observa en la fotografia, els balladors celebraven l'Aplec amb un adhesiu al pit, on s'hi podia llegir "Volem l'Estatut". Aquest fet demostra com la societat bellverenca a través de diferents canals, majoritàriament culturals, ens mostra els seus sentiments, reivindicacions i inquietuds.

EL PRIMER 11 DE SETEMBRE A BELLVER

La primera Diada Nacional de Catalunya que es va celebrar a Bellver va ser el 1976, la primera possible després de la mort del dictador Franco. És així tal com ho corroboren les imatges cedides per Joan Pous on figura la data d'11 de setembre de 1976. Tot i això, aquesta celebració va ser simbòlica i encara molt simple. Durant aquesta primera Diada es va guarnir la plaça Major amb senyeres i es va penjar del campanar una bandera catalana. Considerarem, doncs, que la primera Diada celebrada a Bellver va ser la del 1977 tot i que el 1976 ja hi hagués algun moviment catalanista.

Sense una certesa absoluta, es creu que la següent diada que es va celebrar va ser l'any 1977, i aquesta vegada sí, ja va ser més multitudinària i treballada quant a l'organització. És a través dels següents indicis amb els quals s'arriba a la conclusió que la diada més recordada i transcendental va ser l'any 1977.

Segons explica Joan Pous en l'entrevista realitzada, la primera diada es va celebrar amb José Font com a alcalde accidental. Això ens porta a pensar que es va celebrar a partir de l'1 de setembre de 1977, que és quan Font va rebre el càrrec.

L'altra dada que determina que el primer 11 de setembre a Bellver després del franquisme va ser el 1977, és el manifest² que es conserva de la primera diada. En

2. Manifest de la Diada de 1977 al poble. Arxiu Municipal de Bellver.

Fotos: fons Joan Pous.

aquest manifest es reclama la restitució de la Generalitat, que va ser restablerta l'octubre d'aquest mateix any.

Tal com explica Pous, va ser una gran festivitat pel poble. Va tractar-se d'un acte autoritzat pel consistori franquista i, com expliquen l'Isidre Ribot i en Joaquim Soler, membres del Club Segle XX, inclús l'alcalde va defensar l'acte davant de la Guàrdia Civil que pretenia requisar l'equip de música des d'on sonaven Els Segadors. Es van penjar banderes catalanes per la plaça Major i es va tapar amb una pancarta que posava "o tots o cap" la placa que honorava els soldats morts per la pàtria del bàndol franquista. Es van ballar sardanes, cantar Els Segadors i finalment es va llegir un manifest força reivindicatiu on es carregava contra les tropes que van assaltar Barcelona durant el setge de 1714.

Club segle XX

En aquest procés de canvi engegat els anys 70, un grup de joves guiats pels mossens Ramón i "l'Agelet" s'autoorganitzaven gairebé en la clandestinitat sota l'ombra dels últims anys del franquisme. Els seus membres expliquen que es reunien cada cap de setmana en un local habilitat a Ca les Monges. La voluntat va ser agrupar tot el jovent i dur a terme activitats de caràcter divers per mantenir viu el poble. Així era com aquest grup de joves feien actes com festivals de música, que segons afirmen alguns dels membres de l'agrupació, eren perseguits i analitzats al detall per l'alcalde Blasi.

Amb tot els documents escrits en castellà es constituïa en data incerta aquesta associació que mantenia el seu nom en català. El grup estava format per adolescents de 14 a 17 anys i el componien tant gent del poble com estiuvejants.

Es definien com un grup on s'acceptava a tothom que volgués parlar, crear, formar personalitats i fins i tot "ser algú a la vida" tal com consta en els seus estatuts. Amb un esperit festiu feien activitats com concerts, teatre o festes al seu local.

Igualment, també van participar en la primera Diada de l'11 de setembre després de la dictadura.

Font: Isidre Ribot.

PUBLICACIONS I PREMSA ESCRITA LOCAL DE L'ÈPOCA

La premsa escrita i les publicacions de l'època van de la mà d'aquests canvis socioculturals que neixen a Bellver al llarg dels anys 70. En aquest període, trobem, per exemple, unes publicacions d'àmbit local que inicialment l'any 1972 són anomenades "ECOS JBC" i més tard, el 1973, s'anomenaran "Corbells". Aquest és el nom que reben els bellverencs a causa d'uns fets llegendaris i en les publicacions s'hi feia un tast de tots els àmbits que podien despertar interès entre joves i grans del poble.

El primer exemplar del qual se'n conserva una còpia és la versió del novembre de 1972 que correspon a la segona edició. Aquestes revistes locals eren redactades pel grup de jovent "Club Segle XX" i se n'editava un exemplar mensualment. El contingut més destacat d'aquesta revista del 1972 és la breu introducció que fan referent al seu grup on s'expliquen els últims problemes que han tingut, com la falta de president i les desavinences entre alguns companys. També reflexionaven sobre qüestions com

l'amor, l'humor, o la societat. Cal destacar els temes de controvèrsia i reflexió que tractaven. Aquests eren, per exemple, la llei d'educació del moment, encara sota la dictadura franquista, la legitimitat de la pena de mort, l'interès per la comarca, el poble o la història. Aquestes revistes incloïen molt pocs articles en català encara.

En la publicació destaca un article on un dels membres de la colla jove criticava la celebració de la festa Major el segon diumenge de juny, festa que més endavant canviaria el primer Ajuntament democràtic. Un altre article molt important en l'època en què ens trobem, és l'article on es qüestionava l'Ajuntament de Bellver demanant transparència i informació per part del mateix cap al poble. En l'últim número d'aquesta revista l'any 1973, s'hi va realitzar una entrevista a l'alcalde del moment, Francisco Javier Blasi Martí. També s'hi van escriure tota mena d'articles de caràcter lúdic i d'entreteniment.

Una de les altres revistes de l'època, en aquest cas comarcal, és "Rufaca". Tot i que les primeres revistes de l'any 1976 sí que dediquen algun petit article a Bellver com va ser el de l'Aplec de Talló, aquesta publicació tenia més aviat una tendència a la centralització a la capital de comarca.

L'AJUNTAMENT

Com ja s'avançava, la societat civil bellverenca organitzada en diferents moviments socials i culturals passa per davant de les institucions, que iniciaran els canvis amb la mort del dictador.

Últims governs franquistes

Les Corporacions Locals eren les administracions més petites i properes a la ciutadania i estaven sota les ordres dels governadors civils de cada província, també caps provincials del *Movimiento*. La representació a les Corporacions es basava en l'anomenada democràcia orgànica, que consistia en una representació per terços: el sindical, el d'entitats i administració local, i el terç familiar. Aquest darrer era elegit a través del vot dels caps familiars que solien ser els homes.

Enrique Tuset deixava el càrrec d'alcalde el 12 de novembre de 1965 i nomenava

José Font Altarriba, tinent d'alcalde, nou alcalde accidental de Bellver. L'any 1966 el delegat del Govern Civil, Ramón Macià Oromí, designava l'alcalde que presidiria l'Ajuntament de Bellver durant gairebé 11 anys i que havia estat el primer alcalde del règim a Bellver: Francisco Javier Blasi Martí.

Per trobar canvis importants a l'ajuntament hem de desplaçar-nos fins a l'any 1977, quan aquest estava compost de la següent manera:

Francisco Javier Blasi Martí- Alcalde President

José Font Altarriba- Tinent d'alcalde

Enrique Tuset Avellanet- Regidor

Clemente Lainez Majoral- Regidor

José Martí Martí- Regidor

Francisco Aymerich Pujol- Regidor

Martín Tubau Dios- Regidor

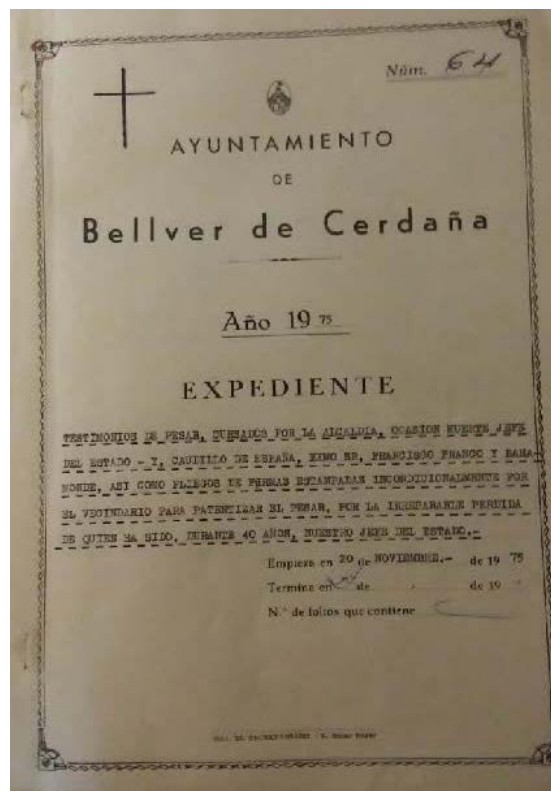
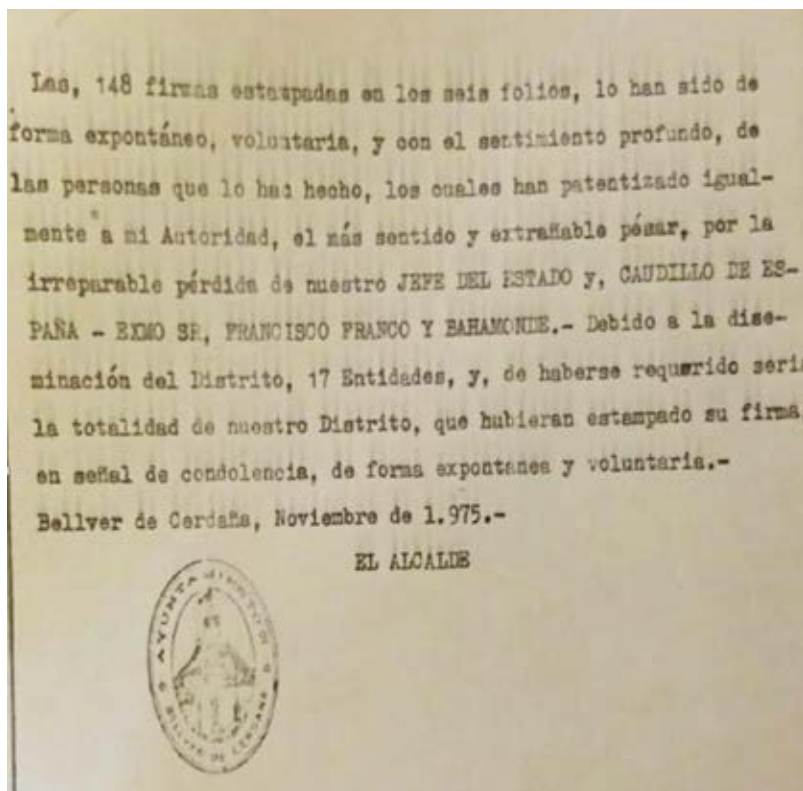
Mort de Franco

A les dues del migdia, segons consta en el telegrama enviat pel governador civil a l'Ajuntament s'informava que s'havia d'hissar la bandera nacional a mig pal i que tots els funcionaris públics haurien de vestir corbata negra en senyal de dol. També es feia saber que s'havia de posar a disposició del públic plec de firmes perquè els ciutadans poguessin expressar mostres de condol per la mort de Franco. Més tard també arribava un escrit amb més detall sobre el futur pròxim.

Allà s'hi afegia la notificació de suspensió d'actes i espectacles així com una sèrie de normes a seguir pels comerços locals entre altres coses.

Seguint les ordres pautades, l'Ajuntament va posar a disposició dels ciutadans el llibre per expressar les condolences i es va fer arribar, tal com es demanava, el llibre a instàncies superiors de l'administració pública.

Font: Arxiu Municipal de Bellver.

En aquesta mateixa línia, el consistori va estendre un Decret, per complir amb les normes encomanades. Segons es pot veure i llegir en el document de plecs i firmes que es va fer arribar més tard a l'administració, hi van col·laborar 148 vilatans. En la mateixa línia es va publicar un BAN convidant tots els veïns i veïnes a la missa-funeral del cap d'estat i es va fer arribar les condolences per la seva mort a la Casa del Rei, a l'esposa de Franco, Carmen Polo, i al president del Govern del moment, Carlos Arias Navarro.

El 27 de novembre es va donar per tancada l'etapa de dol i, a partir d'aquí, va començar un canvi a escala estatal i autonòmica. Tot i això, la política municipal va patir un petit endarreriment, ja que les primeres eleccions democràtiques no es van celebrar fins a l'abril del 1979.

Les administracions locals van rebre “una lleugera rentada de cara” l'any 1976 quan es va reformar el Reglament de Règim Local.

El mateix 1 de desembre de 1975 arribava una carta del governador civil de Lleida que explicava els passos a seguir perquè la Corporació Municipal pogués elegir un alcalde provisional fins a la remodelació local total. Només va presentar candidatura, el ja alcalde Francisco Javier Blasi Martí, que va prendre possessió de nou l'1 de febrer de 1976.

Aquest govern, tot i ser tècnicament franquista, va realitzar alguna acció que ja començava a marcar l'inici d'un canvi. Un dels fets més rellevants va ser la incorporació de la Vila de Bellver al Congrés de Cultura Catalana després d'una sol·licitud presentada per uns veïns del poble l'11 d'abril de 1977 on també es demanava el foment de la cultura catalana al municipi. Dies després i en data 29 d'abril del mateix any, el Ple corporatiu aprovava l'adhesió de la Vila al Congrés.

La reelecció de Blasi al capdavant de l'Ajuntament no va durar gaire, ja que el 26 d'agost de 1977, l'alcalde enviava una carta al governador civil demanant el seu cessament al·legant incapacitat i envelliment. José Font Altarriba, fins al moment tinent d'alcalde, va exercir el càrrec d'alcalde accidental a partir de l'1 de setembre de 1977. Tal com fa referència en Joan Pous en l'entrevista realitzada el 19 de juny del 2018, “aquest -referint-se a Font- ja era gent normal [...] Era de dretes, però no crec que fos franquista”. Això ja ens indica que probablement va ser un alcalde que va participar en l'ajuda per una futura Transició, tal com també ens recorda Pous.

Amb aquest Ajuntament va ser quan es va crear el cos de Bombers Voluntaris de Bellver. Dels pocs documents que es conserven d'aquest fet se'n pot extreure la possible data de creació que molt probablement és el 16 de gener de 1978. Amb una plantilla d'entre 25 i 30 persones es constituïa un cos encara vigent avui en dia. Aquesta iniciativa va anar prenent forma i es va demanar el material i equipament necessari per a la creació d'aquesta ajuda tan important pel poble.

Font: Arxiu Municipal de Bellver.

Primeres eleccions democràtiques

Segons Pous, la llista de Grup Local no oferia la pluralitat necessària per enriquir una democràcia, ja que, tal com exposa, “en la llista independent no hi havia cap dona, per tant, ja no era una llista de poble”. També afegeix que no era la millor

opció tractant-se de les primeres eleccions donat que, tal com afirma, “ja que és la primera vegada que es pot triar, que hi hagi diferents candidatures”. Va ser així com es conformava la candidatura *Democràcia i Renaixement*. Aquesta llista sí que oferia, si més no, la presència de dues dones en sisè i novè lloc. A diferència de Grup Local Independent, la proposta d'aquesta candidatura ja era una mica més extensa i entrava més en detall de les accions de govern.

Finalment, es presentava la *Candidatura Jove*, una opció que presentava força diferències en el programa electoral. De manera molt directa i sincera, demanaven el vot per la seva llista prometent millorar amb força de voluntat i participació. Un dels grans avenços d'aquest grup va ser la redacció del seu programa en català, a diferència de les dues candidatures anteriors. Tampoc incloïa en la llista cap dona.

A conseqüència de la no conservació de cap altra documentació ni informació de la qual ja s'ha facilitat, només queda fer un repàs de l'escrutini i repartiment de regidors.

TOTAL CENS: 1.336	
VOTANTS: 902	
NULS: 12	
BLANCS: 2	
Grup Local Independent: 453-5 regidors	
Democràcia i Renaixement: 314-3 regidors	
Candidatura Jove: 121-1 regidor	

Aquests resultats es proclamaven el dia 10 d'abril des de la Junta Electoral Provincial. En els dies següents s'havia de celebrar la sessió de constitució de l'Ajuntament amb aquesta majoria absoluta de regidors per la candidatura de Grup Local Independent que, tot i no haver pogut aconseguir el seu objectiu de la llista conjunta, van acabar convencent la majoria dels veïns del poble.

Primer ajuntament democràtic

Finalment, s'elegia a Ramon Clot per 5 vots a favor i 4 en blanc. L'alcalde electe acceptava el càrrec i prenia possessió de forma solemne responant amb una afirmació a la següent frase encara en castellà, segons s'interpreta a l'acta de constitució de l'Ajuntament: *-¿Juráis o prometéis por vuestra conciencia y honor cumplir fielmente las obligaciones del cargo de alcalde, con lealtad al Rey y guardar y hacer guardar la Constitución como norma fundamental del estado?*

El nou batlle realitzà un breu parlament on feia constar que pròximament donaria a conèixer el seu pla de govern pels pròxims 4 anys de mandat. De la mateixa manera el cap de llista per Democràcia i Renaixement, Joan Pous, explicava l'absència del seu grup a la votació i desitjava el millor pel poble i els seus ciutadans.

En l'acte de constitució de l'ajuntament, s'aprovava per unanimitat fer arribar un telegrama al president del govern espanyol -Adolfo Suárez- expressant la voluntat de l'Ajuntament per l'aprovació de l'Estatut català.

Després de la sessió de constitució de l'Ajuntament, el 27 d'abril, es tornava a reunir l'executiu per continuar treballant. Va ser en aquesta sessió extraordinària on es designà el tinent d'alcalde i on es van crear les comissions informatives de l'Ajuntament de Bellver.

En un decret d'alcaldia datat del 25 d'abril de 1979, l'alcalde, Ramon Clot, feia constar-hi la designació del regidor Jaime Montané Elias com a tinent d'alcalde i li conferia les facultats de la seva substitució. Tal com deia el decret, en la sessió del 27 d'abril s'informava el Ple municipal de la decisió presa. Un cop configurat l'Ajuntament, el Ple Municipal quedava de la següent manera:

Alcalde- Ramon Clot Isern- Grup Local Independent

Tinent d'alcalde- Jaime Montané Elias- Grup Local Independent

Regidor- Francesc Carrera Moixó- Grup Local Independent

Regidor- Antoni Vila Satorras- Grup Local Independent

Regidor- Joan Chinchilla Punzano- Grup Local Independent

Regidor- Joan Pous i Porta- Democràcia i Renaixement

Regidor- Josep Mª Pons i Visa- Democràcia i Renaixement

Regidor- Ramon Pujol Arró- Democràcia i Renaixement

Regidor- Jordi Porta Barral- Candidatura Jove

Seguidament, l'alcalde també proposava a través d'una moció, debatre en el Ple citat, la creació de Comissions Informatives amb només facultats per informar segons l'especialitat de cadascuna, i sense poder per prendre cap decisió, donant aquesta responsabilitat al Ple. En aquesta mateixa moció, el batlle ja proposava les comissions que creia oportunes. Va ser en la sessió del 27 d'abril on es va aprovar la creació d'aquestes comissions i se'n va nomenar un president i un adjunt per a cada una.

Igualment en aquest Ple, s'aprojava la designació del regidor Josep Maria Pons i Visa com a dipositari de l'Ajuntament. Un dels altres fets rellevants i importats per Bellver i la Batllia, va ser la designació de dos vocals per la Junta Veïnal de les Entitats Locals Menors de Pi i Riu de Cerdanya, en aquell moment encara incorporat al nucli de Bellver. Això va passar a la sessió del 9 de maig del 1979 i es designà a través de votació secreta, segons el llibre d'actes de l'Ajuntament, a Francisco Forné Galabert i Albert Serra Abellonet, elegits per unanimitat per Pi i Gaspar Mir Font i Miguel Pons Bertrán per Riu en una votació més ajustada. Amb aquestes designacions es donava una mica més d'autonomia a pobles ja més grans, inclosos a Bellver com eren Pi i Riu. Més tard s'havien de constituir aquestes Juntes Veïnals presidides per l'alcalde de Bellver.

Algun dels dies més rellevants del procés de la Transició política al poble va ser la sessió ordinària del 31 de maig de 1979. Entre altres punts del dia, en aquell Ple s'aproven canvis tan importants com la regulació de la nostra llengua dins de l'Administració Local, la proposició de la Comissió de Cultura pel canvi de nom dels carrers, encara amb nomenclatura franquista, la fixació dels horaris comercials que segons se cita, tant anhelaven els botiguers, i per acabar i demanat per la Comissió de Serveis, la senyalització del tràfic de la Vila de Bellver.

Referent a l'ús del català en les administracions, es pot llegir en l'acta, que s'aprova per unanimitat combinar català i castellà, citada com a llengua comuna i oficial d'Espanya, emparats pel Real Decret 1111/79 del 10 de maig. En relació amb la nova nomenclatura dels carrers de la Vila, el Ple donava 15 dies als regidors per poder estudiar la proposta de la Comissió Informativa de Cultura. De la mateixa manera i amb un gran afany democràtic també s'acordava donar a conèixer als veïns i veïnes i a les entitats culturals i recreatives la proposta, per tal que també

es poguessin manifestar. També s'aprovava la proposta de nou punts a tenir en compte pel canvi d'apartats al català, igualment de la Comissió de Cultura. Sembla que aquests nou punts van portar controvèrsia al Ple i el 6è, que demanava desgravar d'un import municipal a tots els comerciants que canviessin la signatura del seu anunci comercial al català, no s'aprovava, ja que es considerava una pressió innecessària als comerciants. Entre aquests punts hi havia l'acord de canvi de nom de Bellver de Cerdaña a Bellver de Cerdanya, amb la grafia actualitzada al català.

En aquest Ple, tal com ja s'ha citat anteriorment, es proposava la moció de la Presidència per establir uns horaris comercials prèviament acordats entre la Comissió i els comerciants. Després d'un llarg debat, queda aprovat per unanimitat l'horari ja acordat i se suggeria la creació d'una plaça de Policia Local per aplicar el seu compliment.

Per acabar, es va debatre sobre la senyalització dels carrers per ordenar el poble, i un cop esmenades les propostes de la Comissió de Serveis s'aprovaven i es retia comptes al poble perquè es manifestés sobre les normes citades. En aquesta sessió es posava de manifest la utilitat de les Comissions Informatives creades darrerament.

Nomenclatura dels carrers

Una de les mesures estrelles de la primera legislatura també va ser el canvi de nomenclàtor. Bellver tenia pendent el canvi de noms dels carrers de la Vila. Aquest tràmit, iniciat el 31 de maig de 1979 en la sessió plenària, continuava el dia 26 de juliol del mateix any amb l'aprovació ja definitiva i de manera unànime del nou nom dels carrers i places del poble després de considerar les esmenes i canvis proposats per alguns ciutadans. Després de debats i consensos, el nom de les principals vies urbanes de Bellver quedaven així:

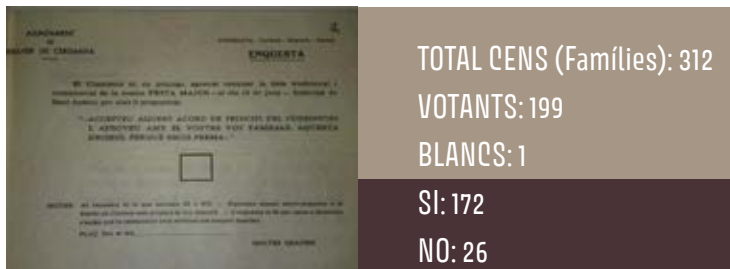
República i guerra	Franquisme	Democràcia
Plaça de la República	Plaza del Generalísimo	Plaça Major
Carrer Catalunya	Calle 18 de Julio	Carrer Catalunya
Carrer Generalitat	Calle General Sanjurjo	Pujada de Joan Alay
Carrer Martí i Julià	Calle del General Mola	Carrer de la Batllia
Carrer Llibertat	Calle San Antonio	Carrer de Sant Antoni
Plaça de Francese Macià	Plaza de Hermanos Blasi	Plaça del Portal
Carrer 6 d'octubre	Calle José Antonio Primo de Rivera	Carrer Francese Macià
Carrer de Josep Zulueta	Calle 9 de Febrero	Carrer de Sant Roc
Carrer 14 d'Abril	Avenida de la Victoria	Avinguda de la Cerdanya
Carrer de Pere Sicart	Calle de Pedro Sicart	Avinguda de Pere Sicart
Camí Ral	Camino Real	Camí Ral
Carrer d'Àngel Guimerà	Calle General Sanjurjo	Carrer del Mig

Aquesta informació ha estat extreta de l'Arxiu Local de Bellver de Cerdanya i és una part del treball realitzat pel president de la Comissió Informativa de Cultura. En el treball complet també es mostraven els noms durant períodes anteriors que s'han eliminat donat que es consideren irrelevants per aquest estudi. Amb relació als canvis en la nomenclatura, cal remarcar la forta presència de noms recuperats d'abans de la dictadura, ja que es van considerar adequats segons explica Joan Pous. També ens diu que a altres carrers hi van posar, per exemple, personatges vinculats al poble.

Canvi de la Diada de la Festa Major

Un dels altres canvis amb gran transcendència i que encara es conserva en l'actualitat és el canvi de la Diada de la Festa Major de Bellver. Aquesta, se celebrava el segon dissabte i diumenge de juny, segons consta en el llibre d'actes de l'Ajuntament. En la sessió ordinària del 27 de setembre de 1979, i a proposta del conseller Josep Mª Pons i Visa, membre de la Comissió Informativa de Cultura, s'aprova "l'inici d'un ampli debat i una enquesta pública a totes les famílies de la Vila" per tal de decidir, de manera democràtica, si la festa s'havia de retornar al tradicional 13 de juny, dia de Sant Antoni i Patró de Bellver.

L'enquesta contemplava un vot per família i s'havia de dipositar a la bústia de Correus més propera, finalitzant el termini el 28 de novembre del 1979. Igualment, s'informava el poble que l'escrutini i proclamació de resultats, es faria al Saló d'Actes de l'Ajuntament el 29 de novembre a les sis de la tarda. Una vegada acabat el tràmit i recomptats els vots, l'enquesta acabava amb els següents resultats, segons consta en l'acta d'escrutini:

TOTAL CENS (Famílies): 312
VOTANTS: 199
BLANCS: 1
SI: 172
NO: 26

El mateix 29 de novembre se celebrava una sessió ordinària a l'Ajuntament en la qual s'aprova, ja definitivament i per unanimitat, el canvi de la festa Major al 13 de juny.

La festa Major del 1980, va anar marcada pel canvi de dies de la festivitat. Aquest va ser el primer any en què la festa es va celebrar per Sant Antoni. De la mateixa manera, també podem

considerar que va ser la primera festa Major en què l'Ajuntament va poder participar, innovar i organitzar amb temps la festa del poble. L'organització d'aquesta diada va recaure sobre la Comissió Informativa de Cultura i Festes, en un acord pres en el Ple del 31 de gener del 1980.

L'Ajuntament demanava a aquesta comissió que la festa es basés en la festa tradicional i se li donés un caràcter festiu i familiar. També es demanava que es fes un ofici solemne i una ballada de sardanes. La programació per aquesta festa va ser més o menys similar a la festivitat del 1979. El programa incloïa actes religiosos, esportius, espectacles infantils i diversos balls de tarda i nit. Així mateix, es feien sardanes i d'altres actuacions. També es va confeccionar un llibret de festa on hi constaven els patrocinadors i col·laboradors d'aquell any, el programa i una petita introducció de la comissió de festes.

Fonts:

Fonts documentals i premsa

- Arxiu Local de Bellver de Cerdanya
- CLUB JOVES S. XX. Revista "Els Corbells", Bellver de Cerdanya, 1973-1974.
- ASOCIACIÓN DE PADRES DE FAMILIA Y AMIGOS DE LA ENSEÑANZA DE PUIGCERDÀ. "Revista Rufaca", Puigcerdà, 1976.

Documentació d'arxiu o fotografies referents al poble

- Arxiu Municipal de Bellver de Cerdanya
- Arxiu familiar Joan Pous i Porta
- Arxiu familiar Núria Falomí Ginesta.
- Arxiu familiar Joaquim Soler Pont.
- Arxiu familiar Isidre Ribot Casadesús.

Aquest article neix d'un treball de recerca de batxillerat tutorat per la professora Lurdes Baldomà. Des d'aquí, el meu agraïment i afecte.

 Querol _REVISTA
CULTURAL
DE Cerdanya

NÚM. 37
HIVERN 2025

Grup de Recerca
de **Cerdanya**